

ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՅՈՒԵԼԵԱՆ

Գ Ա Ն Ա Յ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

Վ. Հ. ՄԻՆԱՍ ՆՈՒՐԻԽԱՆ

ՄԻՒԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԳԱՊԵՏԻ

1873-1923

Խալիլոյ յաղթական բարձունքին կրարբայի ստորոտը, ուր ցանուած շարք մը բլուրներ՝ վենեթոյի լայնատարր ու ծովատեսիլ դաշտին կանաչագեղ ակունքները կը կազմեն՝ տեղի ունեցաւ կեանքի մը Յաղթանակի տօնը.. Հ. Մինաս Վ. Նուրիխանի փահանայութեան ոսկեղէն թրեխանը:

Յիսուն գարուններ բոլորած էին յետ անջնջելի օրուան մը՝ զոր երկինք պարգեւած էր ի պայծառութիւն Եկեղեցւոյ, ի բարգաւաճումն Մխիթարայ Հաս. տառութեան և ի նպաստ Ազգիս:

Այդ բլուրներէն ամենէն ծիծաղկոտը՝ Ազոլոյ՝ ժառանգած էր հանդիսատեղին ըլլալու իրաւունքը, նկատելով մէկ կողմանէ հանդիպումը գիւղագնացութեան այդ շրջանի, իսկ միւս կողմանէ Յորեկեար Հօր ուխտական դիտաւորութիւնն ու փափագը՝ մատուցանելու համար իր յորելինական պատարագը իր իսկ կառուցած հայկական գմբեթազարդ գեղեցիկ տաճարիկին մէջ, նա՛ մանաւանդ քանի որ այնքան մերձ էր առիթը:

Բայց տեղի ունեցած հանդէսը դեռ չնկարագրած՝ ներուի մեզ ներկայացնել համառօտիւ Մեծարգոյ Յորեկեարին կենսագրական զիծերը. անկեղծօրէ՛ն ըսելով սակայն, որ մեր նպատակը չէ վերաւորել անոր համեստութիւնը, այլ պարզապէս առիթ մը ներկայացնել կրկնուելու Շէքսպիրեան սա խօսքը՝ Թէ «Միշտ պատրաստ եմ լաւ մարդերէն քան մը սորվելու»:

*
* *

Խնած է ի Տրապիզոն 1854 Յունուար 28ին. հայրը կը կոչուէր Վարդիվան և մայրը կատարինէ Մամէլեան, որոնք ի սկզբանէ ուխտած էին նուիրել իրենց մանուկը Ս. Ղազարու Մխարանութեան, (որովհետեւ տարիուկէս առաջ վախճանած էր Հ. Մինաս Բժշկեան՝ մօրեղբայրը Հ. Մ. Նուրիխանի հօր), Մկրտութեան անուն դրած էին Մինաս, ի յիշատակ Հ. Մինաս Բժշկեանի:

Թէ՛ հայրն և Թէ՛ մայրը կը վախճանին 1863ի համաճարակ հիւանդութենէն և իր երկու եղբարքը, լաւ վիճակի տէր, կը հակառակին իրենց փոքր եղբայրը աչքերնէն հեռացնել, Սակայն Նախախնամութիւնը կը դիւրէ ամէն ինչ. Հ. Իգ-

նատիրոս Կիրեղեանն (յետոյ Արքահայր) որ կը գտնուէր ի Տրապիզոն, կը յաջողի հուսկ զանոնք համոզել, նա մասնաւանդ որ պատանին հարցուելով կը յայտնէ՝ որ կ'ուզէ ընտանեաց ուխտը կատարել. այսպէս պատանին Մինաս՝ 10 տարեկան հասակին՝ Սեդրաք (այժմ Հ. Արխատկէս վ.) Գասպանտիլեանի հետ Ս. Ղազար կ'առաքուի 1864ին Նոյեմբերին:

Վանքին մէջ Հ. վարդան Եղիմանեանի հոգևոր դաստիարակութեան տակ կը սկսի իւր առաջին քայլերը. ապա վերակացու կ'ունենայ՝ ամբողջ 8 տարի՝ ծանօթ դաստիարակ Հ. Արքահայր Զարեանը: 1869 Ապրիլ 6ին կ'ընդունի կրօնաւորական սքեմը և անփոփոխ կը պահէ իր անունը՝ միշտ ի յիշատակ Հ. Մինաս Բժշկեանի: Երկու տարի վերջ՝ 1871 Օգոստոս 2ին ալ կը կատարէ իր Մշտնջենաւոր ուխտերը Հ. Մեարութի Սահակեանի հետ՝ Գերպ. Հիւրմուզեան Արքահայր առջև, որմէ կը ձեռնադրուի քահանայ 1873 օգոստոս 24ին չորս ընկերներով՝ որ են. Հ. Արսէն Սուքրի, Հ. Ներսէս (այսպէս Եպ. Տարօնոյ և Վապուրպանի) Ճնաոյեան, Հ. Վրթանէս Պաշեան, Հ. Մկարտի Սահակեան:

Ձեռնադրութենէն տարի մը վերջ երիտասարդ քահանան (1874 Նոյեմբ. 11) կը սկսի իր գործունէութիւնը մանկավարժական շրջանակի մէջ: Ան կը կարգուի Ուսումնապետ Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանի մէջ վ. Հ. Իզնատիրոս Կիրեղեանի տեսչութեան օրով: Ուսումնապետութեան շրջանը կը բոլորի 1882 սեպտեմբերին, որուն կարծես պատկուծը կ'ըլլայ Վարդապետական գաւազանի ստացումը Մարավանքիս մէջ:

Գերպ. Կիրեղեան այն ինչ կը ստանձնէ արքայութեան մականը՝ առաքելական հոգով լեցուած՝ իր առաջին մտածութիւնը կ'ուղղէ՝ Եկեղեցւոյ և Ազգիս պայծառութեան համար նոր ստպարէզներու ծրագիրներ մշակել: Անոնցմէ մին կ'ըլլայ վերականգնել Տրապիզոնի Մխիթարեան վարժարանը՝ զոր երբեմն սկսած էին Հ. Մինաս Բժշկեան և Հ. Պետրոս Մինասեան, և որ գոցուած էր 1850ին:

Սոյն ծրագրին գործադրութիւնն է ահա որ կը յանձնուի Հ. Մ. Նուրիխանի: Թամին 1882 կը մեկնի Մխիթարեան վարդապետը. կը հասնի Տրապիզոն: Այն ժամանակի հայ — կաթողիկէ հաւարակութիւնը ունէր ներքին կրօնական պառակտում, որով կար և մէկ մասին ընդդիմութիւնը Մխիթարեան դպրոցին:

Բարեբախտաբար դժուարութեանց ըով ունէր նաև նպաստաւոր պարագայ մը. Թեմին Առաջնորդն էր իր հօրաքեռորդին Գերպ. Պօղոս Եպս. Մարմարեան, սրբակենցաղ և բանիբուն հովիւր:

Այսպէս 1884ին կը յաջողի բանալ Ուխտիս հովանաւորութեան ու խնամոց տակ Մխիթարեան վարժարան մը, որ հետզհետէ տարիներու շրջանին մէջ կը զարգանայ, ընթանալով միանգամայն տեղւոյն ու պարագաներուն պահանջմանց համաձայն: Տրապիզոնի վարժարանը Պոնտոսի շրջանի ու նաև ռուսահայ պատանիներու, որոնք Մխիթարեան ձեռքերու տակ կը փափագէին դաստիարակուիլ, կեդրոն մը կ'ըլլայ ու կը դառնայ նաև իրր նախագահութեանէն մին Մ. — Ռ. Վարժարանի: Հ. Մ. Նուրիխան սոյն վարժարանի տեսչութեան պաշտօնը կը վարէ մինչև 1894 օգոստոս:

Կ'աւելցնենք հոս, որ Տրապիզոնի Մխիթարեան վարժարանի բացմամբ կը վերնայ նաև հայ — կաթողիկէ Հաւարակութեան մէջ եղած ցաւալի պառակտումը, և ամէնքը կը հաւաքուին իրենց սիրելի Եպիսկոպոսին հովուութեան ներքեւ: Այս բանիս համար ամէն ճիգ թափած էր Հ. Նուրիխան վարդապետ:

Քանի որ իր մանկավարժական գործունէութեան վրայ կը խօսինք՝ պէտք է որ անյիշատակ անցնինք իւր մէկ ուրիշ կարեւոր վաստակին մասին:

Մանօթ է՝ որ դեռ քանի մը տարի առաջ... Պոնտոսի ոստանին մէջ գոյութիւն ունէր յօգուտ ամբողջ Թեմին Հայ Մայրապետներու Միաբանութիւն մը «Վերսալիսման Կոնսեր» անունով. անոր յղացողն ու հաստատողն եղած էր՝ յամին 1886՝ Արհի Մարմարեան Գերապայծառ, որ իր մօրեղբորորդւոյն Հ. Մինասայ կը ղրմէ՝ իրեն ձեռնուռ ըլլալու:

Դժուար չէ ենթադրիւ անշուշտ թէ որքան մեծ ճիգ, հեռատես միտք և անվհերք՝ բայց խոհեմ գործ կը պահանջէ նոր Հաստատութիւն մը իր սկզբնաւորութեան պահուն: Ապագայ Կուսանաց կարգին կանոնադրէր ձեռքնել եւրոպական կուսանոցներու Սահմանադրութիւններէն՝ կը վիճակի Հ. Մ. Նուրիխանի, անշուշտ նկատի ունենալով միանգամայն մեր ազգային բնոյթն ու սովորութիւնները:

Այդպէս ահա սոյն արդիւնաշատ Միաբանութիւնը հետզհետէ կը ծաղկի թուով և գործունէութեան ասպարէզներով, վարժարաններով՝ բովանդակ Վիճակին մէջ. բայց ամազ, վերջին անուր կոտորածին անդրանիկ գոհերէն կ'ըլլան անոնք ամէնքը....

Յամին 1894 Միաբանութեանս Ընդհ. Ժողովը կ'ընտրէ զՀ. Մ. Նուրիխան առաջին անգամ Ընդհ. Առաջիկայ, զոր կը վարէ մինչև 1907: Սոյն պաշտօնաւարութեան շրջանին իրեն կը յանձնուի նաև ուրիշ կարևոր պաշտօններ. այսպէս՝ Մ. - Ռ. վարժարանի տնօրէնութիւնը. 8 տարուան շրջանին մէջ (1894 օգ. - 1902 օգոստ.) Ազգին կ'ընծայէ բազմաթիւ աշակերտներ, յորս ոմանք այսօր իսկ իրենց փայլուն դիրքերով պատիւ կը բերեն թէ իրենց Վաստակաւորին և թէ Հայ անուան Միւնտին շրջանին մէջ կը յանձնուի նաև իրեն Ուսումնական Ժողովոյ Նախագահութիւնը (1894-1907): Կը ծաղկին ու կը մշակուին ուսմանց ծրագիրներ: Հուսկ՝ Հ. Ալիշանի մահէն վերջ երբ 1902ի Ընդհ. Ժողովը կը վարժարանի՝ Հ. Մ. Վ. Նուրիխան կ'ընտրուի Աթոռակալ Միւ. Ուսման, ու կը տեւէ մինչև 1907:

Ասոնցմէ զատ Լուսահոգի Կիւրիզեան Արքահայր ամենափափուկ ու կարևոր գործ մ'ալ կու տայ. անոր կը յանձնէ՝ 1903ին՝ Ուսման Հիմնադրին Միութեամբ Սրբաբուրսիան Դատին Ազգայնական պաշտօնը, որ բաց ճաշած էր Mons. Savelliի մահուրէն ի վեր: 1920ին զարձեւալ կ'ընտրուի Ընդհ. Առաջիկայ, զոր վերոյիշեալ պաշտօնին հետ կը վարէ ցայսօր:

Հ. Մինաս Վ. Նուրիխան՝ բաց ի ներքին և արտաքին կարևոր պաշտօններէ՝ ճոխացուցած է նաև մեր Ազգային Գրականութիւնը իր բազմաթիւ երկասիրութիւններով: Գրական ասպարէզի մէջ նա ընդհանրապէս պատմագէտի համարաւ ստացած է և ստուգիւ իր երկերը իր նախասիրած մասնաճիւղին շուրջ կը գեղերին. ահա անոնց ամբողջական ցուցակը.

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ, Ա. Հատոր 1814-1848, տպ. 1881. - Բ. Հատոր 1848-1867, տպ. 1896: (Նոյն Բ. Հատոր) Բարեկիսիւն, տպ. 1908: — ԺԱՄԱՆԱԿԱԿՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱՎԱԿԱԿԱՆ ԴԵՊԱՏ 1898 ԱՄԻՆ: — ՓԱՐԵՂՈՒ ՅՆՏՄՈՒՆՔՆԵՐԸ, (Հեղինակ՝ Մարտիմ Տիքան): — ՍԵՐՈՒՆՔ ԶԱՅՆԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ, տպ. 1882: — ԹԻՄՈՒՐ ՍԱՀՆՈՒՆԻ, գրառ. ոտան. ողբերգութիւն, տպ. 1882: — ՆՈՏՆՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՐ ՈՍԱՆԱՄՈՐ, տպ. 1902: — ԳՈՒՐԳԵՆ ԵՒ ԴԵՐԵՆԻԿ, գրառ. ոտան. ողբերգութիւն, տպ. 1879: — VITA DELL'ABATE MECHITAR. — ՆՈՏՆԸ ԱՆԳԳ. 1915. - ԳԱՂԳ. 1922: — NAPOLEON I^{er} et les PP. Mekhitharistes (Armeniens) de Venise, տպ. 1922:

Ասոնցմէ զատ Հ. Մ. Նուրիխան բերած է մերթ ընդ մերթ իր աշխատակցութիւնը «ԲԱԶՄԱԿԱՅ» Հանդէսի զանազան տարեշրջաններու մէջ. այս պատճառաւ

իր Յիսնամհայ Յորեխինն առթիւ խմբագրութիւնս աւելի՛ ևս պարտք կը զգայ այս էջերուն մէջ հրապարակու եւս ներկայացնել իր խնդակցութիւնն ու մաղ-թանքները իր բազմաբղիւն և ալեգարդ Աշխատակցին:

*
* *
*

Յորեխնական հանդէսը կատարուեցաւ օգոստոս 26ին կիրակի օր: Առաւօտ ժամ 9ին Հ. Մինաս վարդապետ մատոյց Ս. Նշանի մէջ ձայնաւոր պատարագ, առնթերակայ Աւագ Սարկաւազներէն մին ունենալով իր դասակիցն և ուղեակիցը բազմաբղիւն Հ. Արիստակէս Վ. Գասգանտիւեան: Մ. — Ռ. սաները նուագեցին ամբողջ պատարագի երգերը. ներկայ էին՝ բաց ի Հ. Աթոռակալ Վ. Էն՝ նաև Վինետկեան զաւառի մէջ գտնուող Մխիթարեան վանատեղեաց մասնաւոր պատուիրակութիւններ: Յատկապէս ներկայ էր նաև Հոովմայ բարձրաստիճան եկեղեցականներէն մին՝ մտերիմ բարեկամ Հ. Մ. Նուրիխանի՝ Գերպ. Ջիրիագոյ Բեդրոչչիա, Նոյնպէս Ազոլոյի Գորեպիսկոպոսը և այլք:

Ձայնաւորէն ետք ներկաներն հրաւիրուեցան Բալացցինայի յարկարաժինը. ընդարձակ սրահը զարդարուած էր ըստ աւուր պատշաճի: Որմին կեդրոնը՝ ծաղիկներու և կանաչներու միջև կը նախագահէր Մխիթարայ դիմանկարը:

Հանդէսն սկսաւ Մ. — Ռ. Շեփորախումբին հնչեցուցած մէկ քայլերգով: Առաջին բանախօսն եղաւ Ուխտիս Աթոռակալ Մեծ. Վարդապետը, որ շատ գեղեցիկ կերպով ու մանրամասն ցայտեցուց Յորեխարին կեանքը զարդարող անգին ծառայութիւնները՝ յօգուտ Եկեղեցւոյ, Ուխտիս և Ազգիս: Յետոյ Հ. Ե. Փէչիկեան կարդաց Յորեխարին նուիրուած գրաբար տաղ մը, որ՝ տպագրուած՝ նոյն պահուն բաժնուեցաւ բոլոր հանդիսականներուն:

Յոտնկայս լուռեցաւ մասնաւորապէս Ն. Ս. Պիոս ԺԱ. Գահանայապետին կողմինէ հասած օրհնութեան հեռագիր մը:

Իսկ Գերպ. Բեդրոչչիա ամենուն ուշադրութեան տակ իր մայրենի լեզուով գեղեցիկ բանախօսութիւն մ'ըրաւ, որմէ մէջ կը բերենք հետեւեալը.

... Ես չեմ գիտեր թէ դուն ո՛ր ծնար, ո՛վ Հայր, բայց պէտք է որ այն տեղը Արեւելքի այն մասերէն ըլլայ՝ ուր ամէն խանձարուք ածու մ'է, և ամէն ծաղիկ սահմանուած է սփռելու ամբողջ աշխարհիս մէջ փրկարար անուշահոտութիւն մը:

Ինձ անծանօթ են քու մանկութեանդ օրերն ու տարիները, բայց եթէ վերջալոյսը արշալոյսին գեղապայծառութիւնը կը յիշեցնէ՝ անոնք հրելտակի մը օրերն ու տարիները պէտք են եղած ըլլալ, այն օրհնեալ երկիրներուն մէջ՝ ուր շատ ու շատ անգամներ հրելտակներն երեցան:

Ես անգէտ եմ քու պատանութեանդ անըջանքներուն և պայքարին, նախնական և երկրորդական ուսումներու մարզարանին. բայց այն ամէն բանէն՝ գոր սորվեցայ քեզ հետ ունեցած յարաբերութենէս՝ կը հետեցնեմ որ դու պապակող մը եղած պիտի ըլլաս ճշմարտութեան, լոյսի, գեղեցկութեան. լափող մը գրքերու, մեղու մը, ընտրեալ թիթեռնիկ մը՝ որ գրատունս ներու անթիկ գրքերէն մեղր ծծեց, այն մեղքը՝ որ մոմ դարձած այսօր կը վառէ ու վառելով կը բորբոքէ և կը լուսաւորէ աշակերտներու կրկին դասեր՝ զմայլողներ և բարեկամներ. և ի հարկին լուծելով ու ջրելով հակառակորդներուն իմաստակութիւնները:

Ես չեմ գիտեր թէ դու ո՛ր տեղ փահանայ ձեռնադրուեցար և ո՛ր կատարեցիր քսանհինգամեակդ, բայց այն վայրերը պէտք է որ վե՛ն եղած ըլլան, վասն զի հոն՝ տեղի ունեցաւ ուրա-

խութեան և երախտագիտութեան լալիւնը, հոն երկու ընտանիքներու՝ բնական և կրօնաւարական՝ իղձերուն պտօթկումը, առաջադրութիւններու տոկունութիւնը, գիտակցութեան յտակութիւնը կատարած աշխատութեանց համար, հրատապ բարախինը գգեց բազմապատկելու և շաղկելու Աստուծոյ փառաց համար:

Կ'անգիտանամ ես շատ բաներ:

Ջրեզ Հոովմ ճանչցայ, մովսխական վեհատեսիլ մօրուքիդ մէջ, քու սրամիտ պատասխաններուդ ճարճատիւնովը իմ ստիպիչ հարցումներու հանդէպ. փայլակնացայտ և խորազնին աչքերուդ մէջ. պատմական հմտութեանդ մէջ որ յիրաւի դասական է, և գրեթէ կրնամ ըսել՝ լիակատար՝ քահանայական լուռ և թաքուն պաշտաման մէջ, յորում՝ նստելով Ապաշխարութեան Ատեանը՝ իբրև գերագոյն ճարտարապետ, սիրահար աւերակներու և վերաշինութեան, շատ հոգեւոր շէնքեր՝ որոնք մեղքին ձեռքով կործանած էին՝ դու զանոնք իրենց առաջին պայծառութեան դարձուցիր:

Ջրեզ ճանչցայ աստուերապէս՝ մինչդեռ յարատեւ և անխոնջ Զանգերով Հիմնադիրն փառաւորութիւնը կը պատրաստէիր, որուն մասին գիտցար իմ սրտիս մէջ բխեցնել որդիական պաշտամունք մը, որ դժբախտաբար վերջին տարիներուս չկրցաւ արտայայտուիլ իր փափաքին համեմատ:

Եթէ ամէն բան անգիտանայի՝ այս միայն բաւական էր զիս եղբայրացնելու քու հոգեւորիցներուդ հետ, իրենց հրճուածքովը բերկրելու, մաղթելու քեզ՝ ինչ որ անոնք կը մաղթեն:

Մենք կը փափաքինք որ ոսկեղէն հարսանեաց յաջորդէն ազամանդներունը, մարգարիտներունը, որ արծուենման նորոգութիւն մանկութիւնդ, կորովովը անձիդ՝ որ ուղղաբերձ կ'ամբարտնալեզործուած տարիներու ընթացքով: Մենք կ'ըզձանք որ սրտիդ ամենէն Զերմագին ուխտը կատարուի, այսինքն է փութով կարենաս պատուել խորաններու վրայ քու և մեր Մխթարը:

Այն ատեն, և այն ատեն միայն թոյլ պիտի տանք քեզ որ երգես՝ ինչպէս ծերունին Սիմէոն, բայց այն ատենն ալ (քանի որ գրուած չէ՝ թէ Սիմէոն այն երգէն վերջ անմիջապէս մեռած է) մենք մեր աղօթքներով պիտի յոգնեցնենք զԱստուած և Նոր Սուրբը Մխթար, որ զեռզքեզ մեր թով թողուն երկար ժամանակ, խրախուսելու համար զմեզ քու խօսքովդ, երջանկացնելու քու ժպիտովդ:

Գրուած է. Ո՛ր երևեցիցիս առաջի իմ դատարկաճեռն: Քեզ ի՞նչ տամ. Աստուածածին ոսկի մետաղ մը, և երգ մը առ Մայրն Աստուծոյ և Մայր մեր, երգ մը՝ զոր քանի մը ժամի մէջ Ս. Ղազարու անգղազանկ տպարանը հասարակաց առջև ներկայացուելու արժանի ըլլաւ նորհիւ իր հայկական և իտալական փայփայանքներուն (զրերուն), որպէս զի այս երգով, ես իմ քսանհինգամեկիս, և դու քու յիսնամեկիդ համար՝ հանդիսիս պայծառութեան մէջ միասին կարենանք արտասանել քրիստոնէական ամենագեղեցիկ ներգործութիւնը, ես ի հարկէ, դու խղճամիտ փափկութեամբ, երկուքնիս ալ մեր հոգիներն յամենելու համար Ամենասուրբ կուսին, որուն շատ ու շատ աղօթեցի այս առաւօտ քեզ համար Ս. Սեղանին առջև:

*
* *

Երախտագիտութեան մէջ աւարտեց Գերպ. Բեղրուշչիա իր պերճ ու պայծառ խօսքերը և նուիրեց ոսկի մետաղը առ Հ. Մ. Նուրիխան՝ ի նշան անկեղծ բարեկամութեան: Զանազան մաղթողական ջերթումներ կարդացին նաև Հ. Ղ. Տայեան, Հ. Վ. Յովհաննիսեան, Մ.—Ռափայէլեան աշակերտ մը՝ վարժարանին կողմանէ, և ուրիշներ: Հետաքրքրութեամբ լսուեցան զանազան երկիրներէ զրկուած բազմաթիւ հեռագիրներ ևս: Հետզհետէ հասան նաև ուրիշ շատեր, յորս կար խաղիւս Մարգարիտա Մայր թագուհւոյն հետեւալ հեռագիրը.

ԱՌ ԳԵՐԱՊԱՏԻԻ Հ. ՄԻՆԱՍ Վ. ՆՈՒՐԻԻԱՆ

Ի Մխթարեան Միաբանութենէ

Ս. Ղազար - Վենետիկ

Արքունի - Վենետիկ - Կրեստենէյ - Գասզէլ Սափոյա

Մեծարգոյ Գերապատուութեանց քահանայարեան յորեկինին՝ ոչորիս պատենաւ Ն. վեհափառութիւն Մայր Թագանին՝ որ միտ զՁեզ կը յիշէ մեծ քարեացականութեամբ՝ կ'ոգէ որ Ձեզի հասնի իւր ուրախակցութեանց ու մաղրանաց տեկեղծ ու սրտագին տրտայտութիւնները:

ՇՔԱՅԻՐ ՏԻԿԻՆ ԿՈՄՍՈՒՂԻ ԲԷՍ

Գերպ. Բեղրոչչիա կրկին ոտք ելաւ և կարդաց այս անգամ Ս. Ղազարու մէջ նոր տպագրած իր մէկ նոր գեղեցիկ ոտանաւորը «A Maria madre di Dio e madre nostra» (= Առ Մարիամ Մայր Աստուծոյ և մայր մեր) վերնագրով, ի յիշատակ նոյն Յորեկինին, ինչ որ նոյն ատեն ևս բաշխուեցաւ ամենուն: Քանի մը խօսքեր ալ ուղղեց Ազուլոյի Քորեպիսկոպոսը, ներկայացնելով նաև գիւղաքաղաքին կողմանէ ջերմ մաղթանքներ:

Իսկ Վեր. Հ. Մինաս վարդապետ պատասխանեց յուզուած սրտով Յայտնեց նախ խորին երախտագիտութիւն առ Սրբ. Քահանայապետ՝ իւր օրհնութեան հետագրին համար: Ապա մատուց մասնաւոր ջերմ շնորհակալութիւններ առ Հ. Աթոռակալ Վ. և միւս ամէն բանախօսներն ու ներկաները:

Հանդէսը փակուեցաւ հուսկ՝ անուշի և ըմպելոյ պատուասիրութիւններով: Կէս օրուան ճաշին սեղանակից էին՝ վարդապետներէն զատ՝ Գերպ. Բեղրոչչիա, Քորեպիսկոպոսը, մէկ քանի ազգայիններ և վարժարանին արտաքին ուսուցիչներէն ոմանք: Սեղանի պահուն կարգացուեցան բազմաթիւ նամակներէն մի միայն մէկ քանին, յորս կային կարդինալներու և արքաներու կողմէ եկած մաղթանքներ: Խօսուած բաժականառերէն կը յիշատակենք յատկապէս Մ. - Թ. վարժարանի Փոխ - Տեսուչ Հ. Ս. Տէր Մովսէսեանինը, որ կարճ ու եռանդուն խօսքերով ցայտեցուց Հ. Նուրիխանի մանկավարժական գործունէութեան զլիաւոր մէկ կէտը: Գերպ. Բեղրոչչիա այս անգամ յանպատրաստից քերթուածներ յօրինեց ու կարդաց մէջտեղ:

Ճաշէն ետքը բնութեան հրաշալի տեսարաններն ու մաքուր օդը վայելելով անցան ժամերը:

Երեկոյ եղած էր այլևս. առտուան չընաղ արշալոյսը՝ յետ պատկերալից ու խորհրդաւոր լուսերանգներու շարքի մը՝ կրաքրայի գծին աջակողմը կը փոխուէր բուրբափայլ վերջալոյսի մը...

Այդ ալ, փոխադարձաբար, ըլլալ այսօրուան Մեծարգոյ Յորեկեարին համար աղտմանկեայ յորեկինի մ'արշալոյսը:

ԽՄԻ.